

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ОСВІТА У ХХІ СТОЛІТТІ: ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Випуск 5

*Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
“Новітні освітні технології в контексті сучасних
глобалізаційних та інтеграційних процесів”
м. Київ, МАУП, 10 жовтня 2012 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2013

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 9 від 31.10.12)*

Редакційна колегія:

*Подоляка А. М., д-р юрид. наук — головний редактор
Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник головного редактора
Чернуха Н. М., д-р пед. наук, проф. — заступник головного редактора
Ігнатченко А. А., канд. техн. наук — відповідальний редактор*

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

**Освіта у ХХІ столітті: шляхи розвитку / МАУП. — К.: ДП “Видав-
О-72 ничий дім “Персонал”, 2010 —**

Вип. 5: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
“Новітні освітні технології в контексті сучасних глобалізаційних та інтегра-
ційних процесів”, м. Київ, МАУП, 10 жовт. 2012 р. / редкол.: А. М. Подоляка
(голов. ред.), М. Ф. Головатий (заст. голов. ред.), Н. М. Чернуха (заст. голов. ред.),
А. А. Ігнатченко (відп. ред.). — 2013. — 264 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У збірнику подано статті учасників Міжнародної науково-практичної конференції
“Новітні освітні технології в контексті сучасних глобалізаційних та інтеграційних
процесів”, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — розвитку освіти в Украї-
ні. Статті охоплюють широкий діапазон наукових досліджень українських учених.

Для науковців, освітян, державних службовців, політиків, викладачів і студентів,
а також усіх, хто цікавиться розвитком української освіти.

ББК 74.04(4УКР)я43

ЗМІСТ

К. В. Корсак <i>Ноопедагогічна основа освіти для ХХІ ст.</i>	6	А. О. Куртакова, А. О. Дорошев <i>Напрями модернізації вищої освіти в Україні</i>	40
Є. В. Рильцев, Л. Є. Калашнікова, Х. Є. Лисак <i>Щодо інновацій у сфері освітнянських послуг</i>	10	А. О. Білоус, А. О. Ляхович <i>Державне управління вищою освітою в Україні в контексті Болонського процесу</i>	44
Н. М. Чернуха <i>Формування соціальної мобільності студентів у сучасному інтеграційному освітньому просторі</i>	16	О. І. Дікареєв <i>Освітня парадигма курсу дипломатії</i>	52
О. В. Баєва <i>Формування кваліфікаційних вимог та моделі підготовки фахівців із менеджменту охорони здоров'я</i>	22	Л. Г. Кайдалова, Н. Б. Щокіна <i>Педагогічні технології у підготовці магістрів педагогіки</i>	57
Ю. В. Руль <i>Шляхи подальшої диференціації підготовки спеціалістів та магістрів на кафедрі медичної психології і психокорекції</i>	24	І. І. Касьян, М. О. Прищепенко <i>Стилістичні тенденції у проектуванні web-ресурсів</i>	60
Т. М. Дудка <i>Інноваційні рішення новітніх інформаційних технологій для вдосконалення контролю знань у дистанційному навчанні</i>	28	Є. В. Кміта <i>Щодо використання таксономічних дієслів у процесі навчання авіадиспетчерів</i>	65
Ю. В. Логвинов <i>Инновационные технологии обучения дисциплине “менеджмент” в мариупольском институте МАУП</i>	30	А. Ю. Ковальчук, І. Я. Воронецька <i>Забезпечення реалізації права на повну загальну середню освіту дітьми-інвалідами, сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування</i>	68
В. Г. Пинькас, О. А. Топоркова И. Н. Кувичка, Д. В. Топорков <i>Компьютерное моделирование в системе обучения студентов-медиков</i>	35	Г. П. Кондратенко <i>Формування гуманістично- естетичної спрямованості особис- тості майбутнього вчителя</i>	72
О. В. Поляк <i>Гасло “ноосферизації” і шлях до сталого розвитку</i>	37	П. М. Лісовський <i>Толерантність як духовний пріоритет феноменології мудрості в сучасну добу глобалізму</i>	76
		Т. В. Лутаєва <i>Формування полікультурної компетентності майбутніх викладачів вищих навчальних закладів</i>	78

А. О. КУРТАКОВА

д-р філос. в галузі права

Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ

А. О. ДОРОШЕВ

аспірант

Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ

НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Освіта у XXI столітті: шляхи розвитку, вип. 5, 2013, 40–43

У зв'язку з переходом до ринкової економіки і наростанням процесів глобалізації все більш явним стає невідповідність сформованої в Україні системи підготовки фахівців світовим тенденціям розвитку освітніх систем.

Важливою умовою успішності реформ є потреба чітко окреслити негативні аспекти і тенденції розвитку ситуації освітньої системи в нових економічних умовах за відтак, — основні цілі, напрями та шляхи її реформування. Назвемо основні проблеми української вищої освіти.

1. Загроза порушення збалансованості системи професійної освіти за рахунок практично неконтрольованого зростання студентських контингентів, що зумовлено такими основними факторами:

- відсутністю правових механізмів державного регулювання підготовки фахівців у системі професійної освіти, що дозволяють управляти розподілом випускників загальноосвітніх шкіл для продовження

навчання за рівнями професійної освіти відповідно до потреб ринку праці;

- стихійно сформованою системою надання платних освітніх послуг щодо освоєння освітніх програм вищої освіти, диференційованої за цінами і якістю (від високого до дуже низького, що межує з профанацією ідеї вищої освіти), орієнтованої на будь-якого споживача і територіально максимально наближений до нього.

2. Порушення принципу наступності в підготовці науково-педагогічних кадрів, пов'язане зі старінням науково-викладацького складу, з непростежністю кар'єри викладача і вченого серед молоді. В основі цих проблем:

- низький рівень оплати праці молодих викладачів і вчених;
- відсутність виразної державної політики підтримки і розвитку науки та наукових досліджень у країні й, зокрема, вузівської (університетської) на-

уки, обов'язкова наявність та належний рівень якої є необхідною умовою, що дозволяє зараховувати освітню установу до університетського типу.

3. Недосконалість механізму реалізації конституційного права громадян на безоплатне здобуття вищої освіти на конкурсній основі, наслідком чого є:

- принципова можливість вчитися в державних вузах за рахунок бюджету і при цьому бути недисциплінованим студентом протягом усіх років навчання у вузі;
- значні втрати виділених на освіту державних коштів унаслідок щорічного відрахування значного числа студентів, які не встигають, у тому числі й з останніх курсів, коли на навчання кожного з них державою вже витрачені сотні тисяч гривень.

4. Недосконалість використовуваної в українській вищій освіті системи оцінки знань, контролю і стимулювання якості навчального процесу, для якої характерні:

- відсутність розподілу функцій викладача з навчання та оцінки результатів навчання, що служить живильним середовищем для відвертих корупціонерів і хабарників, це дозволяє низькокваліфікованим викладачам маскувати свою неспроможність пристойними показниками успішності студентів;
- повна залежність студента від призначеного йому викладача і недетермінованість його майбутньої оцінки з досліджувано-

го предмета, що допускає в стосунках пари “студент — викладач” як невинуватий лібералізм, так і часто неприховуваний, як правило, деспотизм викладача щодо студента.

Система вищої освіти, що склалася в Україні завдяки наполегливій самовідданій праці багатьох поколінь педагогів, викладачів, науковців, талановитих адміністраторів, є її національним надбанням. Ця система повністю співзвучна менталітету учнів та їх батьків. Вона побудована відповідно до кращих традицій гуманізму, просвітництва, дбайливого поводження з всесвітньою культурною спадщиною. Національна система вищої освіти відповідає найвищим світовим критеріям. Освіта (професійна освіта) є вирішальним чинником модернізації українського суспільства. Якщо модернізація — мета розвитку того чи іншого суспільства на певному історичному етапі, то вона не може здійснюватися без розвитку економіки, політики, і в тому числі — системи освіти. Саме система освіти реалізує важливі цілі суспільства, оскільки є засобом підготовки типу особистості, який потрібен даному суспільству для його успішного функціонування і розвитку того чи іншого типу професійного працівника в економіці країни. При нинішньому реформуванні професійної освіти необхідно орієнтуватися на особистість, на пріоритети розвитку людського потенціалу. Отже, можна виділити два основних шляхи вирішення проблем модернізації професійної освіти в контексті Болонського процесу.

Насамперед необхідно підвищувати якість професійної освіти в напрямі підготовки висококваліфікованих компетентних фахівців, здатних знайти себе на ринку праці не тільки в Україні, а й в інших країнах і підвищувати свою кваліфікацію протягом усього життя. Для цього потрібна багаторівнева система з наявністю гнучких внутрішніх можливостей, які дозволяють здійснювати горизонтальні й вертикальні переміщення, що забезпечує спадкоємність із програмами вищої освіти.

По-друге, в учнів повинна з'явитися можливість отримання безперервної освіти — продовження навчання та перенавчання, що дозволяє людям реагувати на сигнали економіки, що динамічно розвивається, і зміни кон'юнктури ринку праці. Для досягнення цих цілей може знадобитися проведення реформи не тільки установ професійного навчання, а й загальної освіти, щоб усі учні, незалежно від здібностей, навчалися за відповідними навчальними програмами, набуваючи при цьому навичок і знань, необхідних для продовження освіти після проходження обов'язкового курсу навчання, а під час роботи мали можливість неперервної освіти.

З іншого боку, модернізацію і гармонізацію слід здійснювати так, щоб не ущемити національні традиції освіти, а також цілісність українських академічних шкіл і методів. Ні ізоляція від Болонського процесу, ні нав'язування зовнішніх стандартів українській вищій освіті не мають політичного майбутнього.

Україні необхідно форсувати здійснення реформ. Треба переходити на

загальноєвропейський стандарт. Але робити це слід комплексно, продумано, в тісній взаємодії між державою, вузами, бізнесом і суспільством, уміло поєднуючи збереження національної специфіки з прийнятими рішеннями тих, на користь яких зробили вибір 44 інші держави. Причому при підготовці стратегічних рішень в умовах формування спільного ринку освітніх послуг важливо враховувати, що йдеться не тільки про структурну модернізацію вищої школи, а й про те, щоб переконати інші країни в адекватності здійснюваних заходів і надійності очікуваних результатів. Зокрема, це стосується зміни тривалості середньої і вищої освіти, підрахунку кредитів, надійності виданих дипломів. Особливої уваги заслуговує проблема захищеності та достовірності дипломів про вищу освіту. Оптимальне рішення — створення федерального реєстру, в якому реєструвалися б усі видавані дипломи, і відповідної бази даних, необхідної для термінової, простої й оперативної перевірки інформації персонального характеру. При проведенні модернізації вищої школи надзвичайно важливо уможливити урізноманітнити і осучаснити методики навчання, надати освітньому стандарту велику гнучкість, зорієнтувати університети на більшу мобільність, співробітництво, відкритість до внутрішньоукраїнських і міжнародних обмінів.

Одним із напрямів гармонізації освітніх систем у рамках Болонського процесу є перехід на систему кредитних годин або перекладних залікових одиниць. Такий перехід іноді помилково сприймається як простий перерахунок навантаження в

академічних годинах у “кредити”. Насправді це означає зміну технології навчання та організації навчального процесу глибшими і серйознішими труднощами та наслідками, ніж перехід на систему бакалавр-магістр. Перехід на кредитну систему вимагає визначення вихідного співвідношення аудиторної та самостійної роботи студента. На рівні бакалавра факультетом було прийнято співвідношення 1 : 2, на рів-

ні магістра — 1 : 3. Найрозвиненішим сьогодні є використання кредитів на магістерському рівні. Болонський процес для України з’явився в потрібний час, він надав можливість осмислити і вибрати конкретні рішення наших власних давно нагрітих проблем і напрями модернізації вищої школи. Приєднання до Болонського процесу сьогодні є найлогічнішим шляхом модернізації української вищої освіти.